

ČEŠTÍ UČITELÉ NÁRODNÍCH ŠKOL A POLITICKÉ STRANY V LETECH 1860 -1941

Zdeněk Šípek

Klíčová slova: Učitelé národních škol, politické strany z let 1860-1938: staročešská, mladočešská, sociálně demokratická, národně socialistická, agrární.

Anotace: Studie se zabývá politickou příslušností učitelů národních škol a vzájemným vztahem učitelů a politických stran v období let 1860-1941.

Politická příslušnost učitelů národních škol se v uvedených letech nejednou změnila. Delší dobu byli učitelé pod vlivem jedné vedoucí politické strany; po vzniku více politických stran se i učitelé politicky diferencovali.

Obecné politické zaměření učitelů lze jen obrysově zjišťovat ve výsledcích nejrůznějších druhů voleb. **Zjišťování politické příslušnosti jednotlivců** není jednoduchou záležitostí. Mohlo se během učitelova působení měnit, a byli i takoví, kteří byli v několika politických stranách; to nebylo jen učitelským specifikem. Politická příslušnost, nebo nepříslušnost učitelů k určité politické straně byla u nás **výslednicí řady faktorů**; závisela např. na politické příslušnosti inspektora, ředitele, starosty, okresního hejtmana, kolegů a známých.

V neposlední řadě záleželo i na **sociálním původu učitelů**. Ten můžeme velmi dobře demonstrovat pro počátek existence ČSR z deníku Národní demokrat, podle něhož pocházelo:

35,6 %	z rodin učitelských
	· a úřednických,
26,9 %	- " - rolnických,
22,9 %	- " - živnostenských,
4,9 %	- " - státních zřízenců,
1,6 %	- " - dělnických,
8,1 %	- " - různých.[1]

Dá se říci, že učitelé od počátku politického života u nás v 60. letech 19. století **sympatizovali se staročechy**. [2] Bylo to zřejmě proto, že staročeši byli dlouho jedinou národní politickou stranou u nás, a navíc tím, že v jejím čele stál vůdce národa František Palacký, pocházející z učitelské rodiny, který měl velkou autoritu ve veřejném životě vůbec a v českém zvláště.

Staročešská politika tyto výhody od sedmdesátých let ztrácela, a ani potom nebyla zdaleka bez vlivu. Nebylo to jen tím, že Palacký odešel z politického života, ale především proto, že se staročeši stavěli proti školskému zákonu z r. 1869. Na jejich negativní postoj pak dopláceli učitelé a celé školství, neboť peněz pro školství plně využili Němci k zakládání svých škol.

Vážnější politický odklon učitelů od staročechů nastal po vydání školské novely v r. 1883, kdy se už ke slovu hlásila také **mladočešská opozice**. Staročeši byli bezvýhradně pro školskou novelu. Proto učitelé pomohli na začátku 90. let mladočechům k prvenství u nás (po jednáních o punktacích).

Devadesátá léta jsou plná politického kvasu, který dal vzniknout novým politickým stranám, a tak se mladočeši dlouho ze svého prvenství v českém politickém životě netěšili. Učitelé se od nich odklonili pro jejich kompromisnictví a proto, že jejich strana,

vedená K. Kramářem, na přelomu 19. a 20. století neprosazovala požadavky platové, na vysokoškolské vzdělání apod.

Učitelé byli mladočeskou politikou zklamáni. Výsledkem toho byl **politický indiferecentismus**. [3] Podle diskuse v politickém klubu České strany lidové (realistické) v Praze v r. 1903 [4] nežilo politicky 75 % učitelů; o 20 % z nich lze říci, že byli pokrokoví, nebo konzervativní a jen 5 % učitelstva se hlásilo k nějaké politické straně veřejně.

V té době bylo v českých zemích několik politických stran, v nichž byli učitelé zastoupeni v nejrůznějším počtu.

V časovém sledu bráno, třetí politickou stranou u nás byla **strana sociálně demokratická**. Několik učitelů sympatizovalo s touto stranou od samého jejího vzniku v r. 1878. [5] Bylo však jen málo takových, jako moravský učitel Pankrác Krkoška, který musel z politických důvodů v r. 1885 zanechat učitelství a plně se pak věnoval práci pro stranu. [6]

Radikálnější názory na školství i učitele zastávali **anarchisté**, ke kterým se také učitelé, např. na Duchcovsku, ojedinele a neveřejně hlásili. [7] Žádali např. školu a učitele svobodně, nezávisle na církvi. [8]

Národnostní otázka, jedna z nejdůležitějších ve složitých politických poměrech v mnohonárodnostní rakousko-uherské monarchii, byla oficiálním vedením strany sociálně demokratické řešena neadekvátně. Toho plně využila v 90. letech mladočeská strana, která se po tzv. protistátoprávním prohlášení sociálně demokratických poslanců postarala o zrod **národně sociální strany** v r. 1897. V důsledku nacionalismu, který ovládal náš politický život té doby, sympatizovalo více učitelů s národně sociální stranou než se stranou sociálně demokratickou. [9]

Z nových politických stran, které se zformovaly v 90. letech minulého století na pro-

test proti staročeské a mladočeské politice, uvádím pro jejich význam pro školství a učitele jen **stranu radikálně pokrokovou**, založenou A. Hajnem, a **Českou stranu lidovou** (realistickou), založenou prof. Dr. T. G. Masarykem. Obě strany byly co do počtu členů a hlasů získaných při volbách nepatrné, ale zato tím větší byl jejich kulturní význam (viz např. jejich školské programy). Byly to strany, které volila převážně inteligence.

Nástupu nových sil do veřejného života si na konci 19. století ve světovém měřítku všimli klerikálové. Proto papež Lev XIII. vydal r. 1896 encykliku, která byla popudem k zakládání křesťansko-sociálních a jiných politických stran v celém světě, tedy i v Rakousko-Uhersku. Také v českých zemích bylo založeno **několik klerikálních stran**, které po vzniku ČSR sjednotil páter Jan Šrámek pod názvem **Československá strana lidová**.

Klerikální strany měly velmi silné pozice zejména na Moravě, z mimočeských zemí pak v Dolních Rakousích. Klerikálové ze všech zemí monarchie velmi těsně spolupracovali s vládou. V masové základně členstva této strany byli i učitelé a učitelky, zejména ti, kteří byli vychováni v klerikálních učitelských ústavech, jako ve Sv. Janu pod Skalou (okr. Beroun), v Řepčíně (dnes část Oloouce apod.).

Z nově vzniklých českých politických stran nabývala na síle **strana agrární**. Ta vznikla na přelomu století ze strany mladočeské pod vedením K. Práška, S. Kubra a A. Šťastného. Zejména posledně jmenovaného učitelé velmi dobře znali pro jeho protiučitelstský postoj. Přesto je nutno konstatovat, že agrární strana věnovala školství pozornost od samého počátku své existence. Její zájem byl však jednostranně zaměřen na odborné zemědělské školství, které bylo třeba budovat v zájmu českého hospodářského rozvoje na venkově.

Učitelé národních škol z venkovských obcí se hlásili k agrární straně z nejednoho důvodu (prostředí, ze kterého pocházeli, jim bylo blízké; agrární strana měla mezi poslanci dost učitelů). Největší příliv učitelů do agrární stany nastal po prvních všeobecných volbách v roce 1907. Především mladí učitelé se hlásili do této strany [10] zřejmě proto, aby dostali žádané učitelské místo.

Už z prvních všeobecných voleb vyšli také četní **poslanci z řad učitelstva**; učitelé byli zvoleni nejrůznějšími stranami. Tak např. národně sociální poslanec J. Lisý byl zvolen klerikály, stejně tak jako realistický kandidát prof. Dr. F. Drtina.[11] Učitelští poslanci však ne vždy vykonávali politiku učitelskou, ale zaměřili se spíše na politiku strany, za kterou byli zvoleni. Např. pro agrárního poslance, fidečního učitele Slavíka, neměla jeho strana jinou funkci než místo náčelníka v pojišťovně dobytka!,[12] ale do zemské školní rady vyslala neučitele klerikálně orientovaného.

Obecně se dá říci, že **před první světovou válkou** venkov ovládli v Čechách agrárníci a na Moravě a ve Slezsku klerikálové.

Mladočeši pak ovládli města, zejména česká. Učitelé se jejich nadvládě podřizovali jen do určité míry. Na venkově učitelé sympatizovali s klerikály, v průmyslových krajích se sociálními demokraty. Ostatní politické strany, které měly své členy mezi učiteli, vytvářely tak s těmito nejvlivnějšími stranami bezděčně *pestrou mozaiku*.

Válečná léta znamenala přerušování politického života i mezi učitelstvem.

Vznik samostatného Československa uvítalo učitelstvo několika provoláními plnými nadějí a očekávání brzkých jednání, jež měla odčinít všechny křivdy spáchané na učitelstvu za dřívější doby - požadavek vysokoškolského vzdělání, platová otázka aj. Československá vláda nijak s prováděním učitelských návrhů nespěchala pro řadu zá-

važnějších problémů hospodářských i politických.

Shodou okolností byly obě otázky, které učitelstvo nejvíce zajímaly, tj. vysokoškolské vzdělání a platová reforma, řešeny v r. 1921 za úřednické vlády J. Černého a za vlády tzv. všeobecné koalice, vedené Dr. E. Benešem. (Oba závažné problémy by si žádaly zvláštní studii).

Boj o politickou orientaci učitelstva národních škol na začátku první republiky se rozhořel v odborových organizacích, které učitelé měli již z doby předválečné. Dne 21. prosince 1921 odhlasovali českoslovenští poslanci a senátoři [13] návrh na **odnětí 20-30% drahotního přídávku učitelů**, ač drahota stále trvala. Šlo o 14-20% celkové snížení učitelských příjmů, čímž učitelé sociálně klesli do poslední kategorie státních zaměstnanců, do kategorie bývalých státních sluhů.[14]

Učitelé si spáchanou křivdu, která byla navíc porušením platného paritního zákona z roku 1919, nedali líbit. Na 28. prosince 1921 svolala odborová organizace Čs. obec učitelská (dále ČSOU) učitelský sjezd do Prahy na Vinohrady. Tento sjezd v rezoluci nový zákon zcela odmítl.[15] ČSOU nezůstala u jedné protestní akce. Spolu s pokrokovou veřejností bojovala dále a výsledek se dostavil, když byl 13. 7. 1922 vydán tzv. **reparační zákon**, který opravil spáchanou křivdu.[16] (O dílčích úpravách se jednalo po celou dobu trvání první republiky.)[17]

Pozdější ministr školství a národní osvěty (dále MŠANO), sociálně demokratický politik R. Bechyně, po vydání reparačního zákona poznamenal: *"Je to první případ v dějinách parlamentarismu, kdy jediný stav přinutil vládu a parlament ke změně zákona."*[18]

Učitelé uposlechli výzvy vinohradské rezoluce, žádající vystupování z kulturních spolků, ze samosprávních korporací

a z politických stran, které se zákona, pro učitele nepříznivého, zastaly.[19]

Tato opatření se nelíbila stranám všenárodní koalice (národní demokraté, sociální demokraté, národní socialisté aj.). Postaraly se o **rozbití jednotné učitelské organizace**, čítající na 35 000 členů. Jako první z ní vystoupil Zemský ústřední spolek jednot učitelských v Čechách v r. 1924 a za dva roky nato Zemský ústřední spolek na Moravě. Tím byla ČSOU oslabena o dvě třetiny členstva.[20] Jmenované organizace ovládli **učitelští politikové strany sociálně demokratické a národně socialistické** (poslanci V. Beneš, F. Plamínková a další). Ve straně sociálně demokratické bylo však politicky organizováno mnohem méně učitelů.[21] než by byl přiměřený počet z uvedené části učitelů po rozbití ČSOU. Podle časopisu ČSOU "v žádně ze socialistických českých stran není učitelstva mnoho." [22]

Vinohradskou rezolucí utrpěla nejvíce **strana národně demokratická**, vedená Dr. K. Kramářem. Tato strana se konstitovala po vzniku ČSR z bývalých příslušníků mladočeské strany, realistů, státoprávních pokrokařů a jiných menších skupin. Z jejich středu pocházel Dr. A. Rašín, ministr finanční, který měl vše připravit pro snížení učitelských platů. Národně demokratická strana ztratila své příznivce zejména na venkově, kde tvořili její základnu převážně učitelé [23]

Z úzce stranických důvodů se těšila z neúspěchu stran všenárodní koalice **Čs. strana lidová**, která vlivem své prorakouské a procírkevní politiky ztratila po válce mnoho hlasů včetně učitelských.[24] V této straně nebylo mnoho katolických učitelů. Tak např. na Moravě, která byla katoličtější než Čechy, v učitelské sekci, vedené L. Bartošem z Lipníku n. B., [25] bylo něco přes 300 učitelů a učitelek. Těto situace si byl vědom předseda strany páter J. Šrámek, který odhadl příhodnou dobu, a proto na konferenci

katolických učitelů na Moravě důrazně žádal učitelstvo, "aby přestalo naříkat a pustilo se do práce". [26] Do politické práce na získání většího počtu členů především z řad učitelského dorostu.[27] Byla to správní směrnice, která se vydala, obzvláště když v čele školské politiky stál bojovný páter, poslanec B. Stašek.

Poměrně stálou školskou politikou zastávala (jak o ní bylo již jednáno výše) a i dosti členů z řad učitelů měla **strana republikánská** (agrární). "Venkov" uváděl v r. 1920, [28] že ve straně je přes 1000 učitelů národních škol. V čele učitelského sdružení této strany stál známý učitel, senátor J. Smrtka, a později ve 30. letech B. Lidmila. To už v agrární straně nabýval na síle pravicově zaměřený politik R. Beran. Proto také školská politika má jasnější pravicové zaměření. Podle B. Lidmily se učitelé hlásí do agrární strany proto, že je to strana "nejméně třídní a nejvíce ideová (tj. státoporná) a všenárodní", která staví učitelstvo "do jedné řady spolu se zemědělci". [29] Ve skutečnosti se učitelé do agrární strany hlásili z těchto důvodů jako za Rakouska-Uherska.

Ve 30. letech se stále více dostává do popředí **fašistické hnutí**, podporované už v předchozím desetiletí národní demokracií.[30] Úřední zákazy proti šíření fašistických názorů nijak nepomáhaly. Ve 30. letech hlásali fašisté své názory o škole a učitelstvu otevřeně i ve svém tisku. V Poledním listě, vydaném před volbami v r. 1935, si můžeme přečíst: "Česká škola není zde k tomu, aby byla prostředkem upevnění internacionálního, marxismu... nýbrž česká škola je k tomu, aby vychovávala české sebevědomé, uvědomělé, národně citlivé a hodnoty tvořící vlastenecké, poctivé občany. ... A český učitel musí se za tento úkol české školy plně postavit..." [31] Avšak ani na tento zcela nacionální tón se českým fašistům nepodařilo české učitele získat. Fašismus

nebyl pro učitelstvo přitažlivý.[32]

Když měli na začátku nacistické okupace plnou možnost své názory projevit, vyšlo najevo, kdo z učitelů nezradil a vadil fašistům. Čeští fašisté tehdy žádali, aby mládež nevychovávali učitelé “à la Chýna, Lidmila, Pešek, Blažek, Koubek, Čondl, Hanus a jim podobní”, [33] tedy vesměs levě orientovaní učitelé.

Mnohem vážnější nebezpečí pro české učitele i celý československý stát představovali **němečtí učitelé**, zejména v pohraničních oblastech. Němečtí revanšisté nejrůznějších odstínů se po nástupu nacistů v Německu zaktivizovali a sjednocovali. Všechny úřední zákazy proti politické agitaci ve škole nepomáhaly, i když konkrétních údajů od našich učitelů menšinových škol i německých demokratů mělo MŠANO víc než dost. Výsledek nenechal na sebe dlouho čekat. Už na konci r. 1936 90 % německých učitelů sympatizovalo se Sudetendeutsche Partei (dále SdP).[34] Do konce první republiky zůstala mimo SdP jen hrstka. Část z nich (němečtí sociální demokraté) přešla po Mnichovu na území druhé republiky.

Zhoubný vliv znacizovaných německých učitelů z našeho pohraničí (vedle ostatních nacistů) se pak plně projevil za okupace, protože dostali do rukou řízení a dozor nad celým českým školstvím. Jejich vliv byl posílen nečetnými zrádci z řad českých učitelů (českých fašistů aj.), z nichž mnozí byli po válce potrestáni.

Zloba nacistů se po 15. březnu 1939 nejprve obrátila **proti učitelům - komunistům**, kterých nebylo mnoho. Po událostech z konce r. 1921 vytvořili spolu s několika učiteli jiných stran (především socialistických) odborovou organizaci - **Socialistické sdružení učitelské** (v říjnu 1922), přejmenované v r. 1934 na **Učitelskou unii**. Na jejich první schůzi bylo jen 41 učitelů a učitelek. Předsedou byl zvolen F. Rajtr z Duchcova.

V předsednictvu byli např. L. Koubek, O. Blažek, L. Hanus a další.[35] Teprve později (ve 30. letech) stoupl počet členů Socialistického sdružení učitelského (dále SSU) skoro na 200,[36] zřejmě v důsledku nebezpečí fašismu. SSU pořádalo pravidelné schůze, do nichž chodily význačné učitelské osobnosti, jako např. prof. Dr. O. Chlup, doc. Dr. V. Příhoda aj.

Závěrem lze obecně říci, že velká většina učitelstva byla politicky **indiferentní**. Ti, kteří byli organizováni už před první světovou válkou, často ze setrvačnosti zůstávali v nesocialistických stranách. Jde sice o konstatování stavu z r. 1922,[37] který se ovšem, podle mého mínění, ani později mnoho nezměnil a v mnohém připomínal politickou mozaiku, již vytvářeli učitelé před první světovou válkou.

Uvedený závěr se dá plně dokázat **na politické příslušnosti učitelů dějepisu měšťanských škol**. Němečtí okupanti si dali práci s pořízením důkladné **statistiky** učitelů dějepisu v r. 1941 proto, aby věděli, kolik učitelů z Čech a Moravy má být přeškoleny.[38] V poslední rubrice této statistiky se nacisté zajímali i o bývalou politickou příslušnost učitelů dějepisu. Z celkového počtu 1106 **nebylo organizováno** v žádné politické straně 743 učitelů, tj. **plně dvě třetiny!** Tito učitelé učili dějepisu podle platných a požadovaných předpisů. Byli tak mocnou oporou tzv. politiky Hradu. O tuto skupinu však také bojovaly ostatní politické strany. Tvořila pro ně určitý rezervoár volných hlasů při volbách.

O poslední třetinu představující 304 učitelů se nestejněměrně dělilo šest politických stran. (U číselného rozdílu, tj. 59 učitelů, byla poznámka “nezjištěno”.) Nejvíce členů (113, tj. více než jedna třetina) patřilo **agrární straně**, národně sociální stranu přiznalo 95 učitelů (necelá třetina) a třetí, co do počtu politicky organizovaných učitelů,

byla strana národně socialistická, v níž bylo 25 učitelů. O zbytek (6 osob) se stejnoměrně podělily strany národního sjednocení a lidová strana.

Z uvedené statistiky můžeme učinit obecně tyto **závěry**: Je třeba především brát v úvahu dobu, v níž byla pořízena. V neposlední řadě je třeba uvážit i to, že u 59 učitelů nebyla zjištěna politická příslušnost. Do přeškolení byli pojati i ředitelé, prozatímní odborní učitelé, výpomocí učitelé, okresní školní inspektoři a jiné skupiny, které, i když v malém počtu, představovaly celkem asi 18 %.

Učitelé dějepisu na měšťanských školách se nijak nelišili v politické organizovanosti od ostatních učitelů před první světovou válkou i v meziválečném období. Poměrně vysoký počet členů agrární strany, strany národně sociální a sociálně demokratické lze pochopit, uvážíme-li, že MŠANO bylo vždy vedeno ministrem - členem některé z těchto stran. O příslušnících národní demokracie se dá říci, že v této straně byli nejen z tradice, ale také proto, že byla považována za stranu vyšší inteligence. Příznivě lze posuzovat nízký počet učitelů, hlásících se k fašistické straně národního sjednocení.

Vedle obecně pojatého komentáře ke statistice bylo by třeba vzít v úvahu další kritéria, jako např. sociální složení, majetkové poměry apod. Jejich dodatečně zjištění není dnes už možné. I tak přináší uvedená statistika nejméně závažný fakt a podnět k dalšímu možnému studiu.

Literatura a poznámky:

[1] Státní ústřední archiv (SÚA) Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 3; Národní demokrat z 28.5.1923.

[2] ŠÍPEK, Z.: "Politické strany a učitelé v českých zemích do roku 1914". In: Učitelé v práci a v boji, Praha 1971, s. 61.

[3] Učitel'ské noviny, roč. XXI (1902/03), s. 708.

[4] Učitel'ské noviny, roč. XXII, s. 227.

[5] Učitel'ské noviny, roč. XXI, z 1.5.1903.

[6] VAŇA, J. a kol.: Dějiny pedagogiky. Praha, 1963. s. 251.

[7] Učitel'ské noviny, roč. XXII, z 11.12.193.

[8] Učitel'ské noviny, roč. XXIV, z 9.9.1905.

[9] Učitel'ské noviny, roč. XXII, z 11.12.1903.

[10] Učitel'ské noviny, roč. XXVII (1909), s. 353.

[11] Učitel'ské noviny, roč. XXV (1907), s. 685.

[12] Učitel'ské noviny, roč. XXIV (1906), s. 504.

[13] Proti hlasovali jen ministr školství, lékař. V. Šrobár a učitel J. Smrtka (oba příslušníci republikánské-agrární strany) a profesor A. Jirásek (národní demokrat).

[14] CIKHART, R.: Padesát let ZÚSUJ v Čechách 1880-1930. Praha, 1932, s.99.

[15] ČSOU sdružovalo po učitel'ském sjezdu v r.1920 až na malé skupiny katolických odborů všechny učitel'ské organizace.

[16] Učitelé v práci a v boji, cit. dílo. s.138.

[17] Škola měšťanská, roč. XLII (1904), s. 110.

[18] Citováno podle publikace uvedené v pozn.[16], s.139.

[19] Viz např. Národní obrození z 21.10.1924.

[20] Citováno podle publikace uvedené v pozn.[16], s.140.

[21] Tamtéž.

[22] Časopis ČSOU, roč. (1922), s. 92.

[23] CIKHART, R.: cit. dílo, s. 101.

[24] Při posledních předválečných volbách v r. 1911 získala tato strana v českých zemích 19 % českých hlasů; v r. 1920 už jen 11 %.

[25] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K ; Našinec z 15.7.1923. Toto číslo zahrnuje zřejmě i katechety. Příslušníků katolické církve z řad učitelů bylo daleko více. Časopis ČSOU, roč. III (1922), s. 14 uvádí, že 61 % učitelů z měšťanských škol a 54 % učitelů obecných škol "zůstává věrno Římu".

[26] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 3; Pražský večerník z 23.5.1923.

[27] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 3; Našinec z 15.7.1923.

[28] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 3; Venkov z 3.6.1920.

[29] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 3; Venkov z 26.3.1937.

[30] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 3; Národní osvobození ze 14.9.1926. Článek "Učitelstvo proti fašismu" uvádí protest učitelské jednoty "Komenský"

v Čechticích, okres Vlašim (dnes Benešov).

[31] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, K 3; Polední list z 3.5.1935. Už v r. 1935 mělo MŠANO seznam členů Národní obce fašistické z řad učitelů. Viz např. spis čj. 65.316/33 a spis čj. 65.313/33, krab. 2.817, fond MŠANO SÚA Praha, kde byli čeští fašisté vedeni spolu s příslušníky SdP a KSČ jako protistátní živly.

[32] Dějiny učitelstva, teze, Praha 1970, s. 136.

[33] SÚA Praha, fond MZV-VA, krab. 2.050, sign. K 36; Vlajka z 6.6.1940.

[34] SÚA Praha, fond MŠANO, krab. 920, čj. 15.023/37.

[35] Citováno podle publikace uvedené v pozn.[16] s.14.

[36] Tamtéž, s. 130.

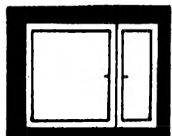
[37] Časopis ČSOU, roč. III (1922), s. 92.

[38] SÚA Praha, fond MŠANO, krab. 4.026, čj. 99.558/41.

biopol

spol. s r. o.

VÝROBCE NÁTĚROVÝCH A IZOLAČNÍCH HMOT SPLŇUJÍCÍCH SOUČASNÉ EKOLOGICKÉ POŽADAVKY

dispersní akrylátové barvy základní i vrchní
speciální barvy pod vodu atestované pro přímý styk s pitnou vodou
akrylátové lazurovací laky, latexy, fasádové barvy, asfaltové laky
hydroizolační stěrkové hmoty, disperzní lepidla
ekologické oleje na řetězy motorových pil

ADRESY:

Náměstí krále Jiřího 18
290 01 PODĚBRADY
tel. 0324 /5200, 5232;
FAX: 0324/5200

VÝROBNA:
STS OKŘÍNEK,
tel. 0324 / 3053